

Julkaisuvapaa heti

Kannanotto osaamisperustaiseen erikoislääkärikoulutukseen siirtymisestä

Nuorten Lääkärien Yhdistys (NLY) on osallistunut ja seurannut aktiivisesti keskustelua erikoistumiskoulutuksen kehittämisestä osaamisperustaiseksi. Tähän saakka Suomessa erikoislääkärikoulutus on perustunut tietyissä työtehtävissä käytettyyn aikaan, ja erikoislääkärintutkintoon vaadittavat osasuoritukset ovat vaihdelleet yliopistoittain. NLY kannattaa siirtymistä aikaperusteisesta erikoislääkärikoulutuksesta osaamisperustaiseen. Tässä kannanotossa on esitetty, miksi NLY kannattaa osaamisperusteisuutta, ja miten osaamisperustaisuuden integroiminen erikoistumiskoulutukseen voitaisiin aloittaa.

Valtakunnalliset osaamistavoitteet

Osaamisperustaisessa erikoistumiskoulutuksessa ajatuksena on, että erikoislääkärintulee osata tietyt taidot ja tämän osaamisen saavuttamiseen käytetty aika voi vaihdella erikoistuvien lääkäreiden välillä. EU-lainsäädäntö kuitenkin määrittelee erikoislääkärikoulutuksen vähimmäispituudeksi 4 vuotta, jolloin tietty aikaraami säilyy. Osaamisperustaisen erikoislääkärikoulutuksen lähtökohtana on erikoislääkärintulee osaamistavoitteiden määrittely. Kansallisen koulutuksen arviointikeskus (KARVI) on suositellut lääkärin peruskoulutuksen osaamistavoitteiden määrittelyä ja yhtenäistämistä kansallisesti, joten erikoistumiskoulutuksen osaamistavoitteiden määrittely valtakunnallisesti on linjassa tämän suosituksen kanssa. NLY toivoo, että erikoislääkärikoulutuksen tavoitteet määritellään valtakunnallisesti yhtenäisiksi kullakin erikoisalalla syksyyn 2019 mennessä.

NLY katsoo, että selkeät ja yhtenäiset osaamistavoitteet mahdollistavat aiempaa laadukkaamman erikoislääkärikoulutuksen sekä yksilöllisen koulutuksen erikoistuvan tarpeiden mukaan. Erikoislääkärintulee osaamistavoitteet tulee luoda siten, että saavutettu osaaminen palvelee sekä perusterveydenhuollossa, keskussairaalassa että yliopistosairaalassa työskentelevän erikoislääkärintulee osaamisvaatimuksia. Osaamistavoitteiden keskiössä tulee olla potilas: erikoislääkärintulee kyetä työskentelemään siten, että potilasturvallisuus ja vuorovaikutus toteutuvat. Osaamistavoitteiden tulee sisältää kaikki erikoislääkärintulee osaamisen osa-alueet: lääketieteellinen osaaminen, tiedonhallinta ja oppiminen, vuorovaikutustaidot, yhteistyötaidot, ammatillisuus, johtaminen ja terveyden edistäminen. NLY ehdottaa, että yliopistot voisivat pyytää apua alakohtaisten osaamistavoitteiden määrittelyyn erikoislääkäriyhdistyksiltä. Osaamistavoitteita valmistelemissa työryhmissä tulee olla mukana ehdottomasti myös erikoistumisvaiheen lääkäreitä. Osaamistavoitteet tulee luoda siten, että ne ovat helposti muokattavissa, sillä lääketieteellinen tieto lisääntyy ja työtavat muuttuvat.

Osaamisen arviointi

Osaamisperusteisen erikoistumiskoulutuksen ytimessä on jatkuva, systemaattinen ja oikea-aikainen koulutus sekä oppimisen arviointi. Jatkuva kouluttautuminen ja kyky havainnoida omaa osaamista ovat keskeisiä erikoislääkärintulee työssä vaadittavia taitoja, jotka tulee omaksua jo erikoistumisvaiheessa. Oikea-aikaisen koulutuksen ja arvioinnin rakentaminen vaatii riittävää resursointia sekä toimivan, sähköisen lokikirjan. Osaamisperustaisuuteen siirryttäessä arvioimisen ei tule teettää erikoistuville tai heidän ohjaajilleen lisätyötä, vaan arvioinnin on oltava osa käytännön työtä ja työaikaa. Osaamisen arvioinnin tulee perustua erikoistuvan ja ohjaavan lääkärin väliseen luottamukseen, palautteen saaminen ja antaminen on olennainen osa oppimisprosessia. Huomioitavaa on, että siirtyminen jatkuvaan koulutuksen arviointiin vaatii myös kouluttajalääkärintulee kouluttamista (esim. Tampereen yliopiston koulutusvastuulääkäreille).

Ensiaskleet kohti osaamisperustaisuutta

Nykyjärjestelmästä selvästi poikkeavaan osaamisperustaiseen erikoistumiskoulutukseen siirtyminen vaatii paljon työtä ja aikaa. Vaikka yliopistoilla on vastuu erikoislääkärikoulutuksen sisällöstä ja osaamisen arvioimisesta, varsinainen koulutus tapahtuu palvelujärjestelmässä. Työpaikoilla nykyisin tapahtuva osaamisen arviointi tulee ensitilassa tehdä näkyväksi, jottei menetetä nykyisiä hyviä käytäntöjä ja lähdetä luomaan päällekkäisiä menetelmiä. NLY ehdottaa, että osaamisperusteisuuteen siirtyminen aloitetaan välittömästi ja asteittain yhdessä palvelujärjestelmän kanssa nykyistä järjestelmää kehittämällä.

Suomen tulee ottaa oppia muiden maiden kokemuksista siirryttäessä kohti osaamisperustaista koulutusta. Lääketieteen opiskelijat ja erikoistuvat lääkärit tulee ottaa mukaan osaamisperustaisuuden luomiseen alkumetreiltä alkaen. Osaamisperustaista erikoislääkärikoulutusta luodaan erikoistuvia lääkäreitä varten ja heidän äänensä tulee tulla kuulluksi järjestelmää luodessa. Osallistuminen koulutuksen kehittämiseen sitouttaa erikoistuvat lääkärit muutokseen. Suuret koulutukseen liittyvät muutokset voivat aiheuttaa tarpeetonta vastustusta, mikäli avoimesta tiedotuksesta ei huolehdi.

NLY toivoo yliopistoilta välittömiä, selkeitä askeleita kohti osaamisperustaista koulutusta. NLY ehdottaa, että:

- 1) Erikoisalojen valtakunnalliset osaamistavoitteet määritellään syksyyn 2019 mennessä
- 2) Sähköinen järjestelmä oppimisen seuraamiseksi on käytössä vuonna 2020
- 3) Kouluttajalääkäreiden koulutus laajenee valtakunnalliseksi vuoden 2019 aikana
- 4) Kirjallisen loppukuulustelun rinnalla tai sen tilalla on käytössä muita osaamisen arviointimenetelmiä vuonna 2020
- 5) Yliopistot yhdessä kehittävät koulutuksen laadunarviointia ja teoreettista koulutusta

NLY kannattaa osaamisperusteisuuteen siirtymistä, koska se mahdollistaa laadukkaamman erikoistumiskoulutuksen. Osaamisperustaisuus ja siihen liittyvä oppimisen arviointi eivät saa kuitenkaan muodostua itsetarkoitukseksi tai ylimääräiseksi työksi tavanomaisen työajan päälle. Sähköinen seurantajärjestelmä on ehdoton edellytys osaamisperustaisuuden toteuttamiselle, kuten myös kouluttajien kouluttaminen. NLY kannattaa osaamisperustaisuuden rakentamista asteittain nykyistä järjestelmää kehittäen ja haastaa yliopistot aloittamaan työn pikimmiten. NLY kannustaa yliopistoja yhteistyöhön niin palvelujärjestelmän kuin lääkärijärjestöjen kanssa. Erikoistuvien lääkäreiden mukanaolo kehittämistyössä sen alkumetreiltä lähtien mahdollistaa kitkattoman siirtymisen osaamisperustaiseen koulutukseen.

Vihdissä 18.11.2018

Lisätietoja:
Sara Launio
Puheenjohtaja
Nuorten Lääkärien Yhdistys
sara.launio@nly.fi
040 865 9196